

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Kaupunginhallitus 22.01.2024 § 14
81/03.00/2024

Valmistelija työllisyyspäällikkö Mervi Mäkihonka

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa aiheesta hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta, diaarinumero VN/23793/2023. Lausuntopyyntö liitteineen on julkaistu lausuntopalvelu.fi:ssä.

Tausta:

Hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan sosiaaliturvan uudistamisesta siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi. Hallitusohjelman mukaan osana tätä kokonaisuutta ansiopäivärahan taso porrastetaan, palkkatukityö ei jatkossa kerryttäisi palkansaajan työssäoloehto ja eräistä ikäsidonnoisista poikkeuksista luovuttaisiin. Ikäsidonnoiset poikkeukset, joista luovuttaisiin, olisivat 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan uudelleen laskennan poikkeussääntö, oikeus velvoitetyöhön ja työssäoloehdon kertyminen työllistymistä edistävistä palvelusta ja tähän liittyvä ansiopäivärahan tason suojausääntö.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan:

1. Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevista ehdotuksista

Esityksen mukaan ansiopäivärahan määrä alenisi 40 työttömyyspäivän jälkeen 20 % ja 170 työttömyyspäivän jälkeen 25 % alkuperäisestä määrästä. Leikkaus on kokonaisuutta tarkastellen suuri. Varsinkin, jos työttömyysturvaan kaavailut muutokset suojaosan poistamisesta ja lapsikorotuksen poistamisesta toteutuvat. Muutokset kokonaisuudessaan ovat huomattava heikennys työttömyysturvaa saavan työnhakijan etuuksiin. Ehdotuksella on luonnollisesti vaikutuksia työnhakijan uudelleen työllistymiseen entistä nopeammin mutta samalla uudistukset saattavat kasvattaa toimeentulotuen tarvetta. Muutokset vaikuttavat negatiivisesti erityisesti työnhakijoihin, jolla on haasteita työllistyä uudelleen nopeasti esim. iäkkäät, vailla koulutusta olevat ja vajaakuntoiset.

2. Lausuttavaa palkkatuetta työtä ja työssäoloehto koskevasta ehdotuksesta

Esityksen mukaan palkkatuettu työ ei kerryttäisi työssäoloehto 75 prosenttisesti kuten nykytilassa. Tämä ei ole kannatettavaa, sillä palkkatuettu työ on ollut varsinkin pitkään työttöminä olleille henkilöille tärkeä keino päästä takaisin työelämään. Kannustimena palkkatuetun työhön hakeutumiselle on toiminut myös pääsy ansiopäivärahan piiriin.

3. Lausuttavaa työllistämismuutoksen ja siihen liittyvän säätelyn kumoamisesta

Velvoitetyön ja veloitteen perusteella järjestetyn palvelun tarkoitus on ollut turvata oikeus ansiopäivärahaan. Työnhakijat voivat tietyin edellytyksin olla veloitteen piirissä useamman kerran ennen eläkeiän saavuttamista. Kunnan näkökulmasta velvoitetyöllistäminen on ollut haastavaa sekä vaikeasti ennustettavaa. Työnhakijan osaamista vastaavia työtehtäviä

saattaa olla haastavaa löytää. Kun tarkoituksena on turvata oikeus ansiopäivärahaan, olisi kannatettavaa, että oikeuden ansiopäivärahaan voisi turvata esim. osallistamalla muihin työllistymistä edistäviin, kevyempiin palveluihin esim. työvoimakoulutukseen, työkyvyn arviointiin liittyviin palveluihin tai työkokeiluun. Tällä tavoin turvataan ikääntyneen työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan ja huomioidaan heidän haasteensa työllistyä avoimille työmarkkinoille.

4. Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrää koskevista ikäsidonnoista poikkeuksista
Ikääntyvien työnhakijoiden asema työmarkkinoilla on haastava ja useasti työnhakijasta itsestään riippumattomista syistä. Olisi kannatettavaa, että varsinkin yli 60-vuotiaiden asemaa työmarkkinoilla ja oikeudesta ansiopäivärahaan turvattaisiin ikäsidonnoilla poikkeuksilla

5. Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja kuntakokeiluille: Mikä on tilastotietoihin ja tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäoloelvoitetta ja koulutusta vaille oleville nuorille asetettua seuraamusta?

Jos palkkatuettu työ kerryttäisi työssäoloelvoitetta ja koulutusta vaille oleville nuorille asetettua seuraamusta, se tekisi palkkatuetusta työstä houkuttelevampaa työnhakijoille. Palkkatuetun työn tarkoitus on madaltaa kynnystä avoimille työmarkkinoille ja tavoitteena on työllistyminen palkkatukijakson jälkeen. Näin ei aina ole mutta saatu työkokemus on työnhakijalle arvokas ja osaamisen kartuttua, hakeutuminen avoimille työmarkkinoille helpottuu. Jos palkkatukityö ei kerrytä työssäoloelvoitetta ja täten oikeutta ansiopäivärahaan tai palkkatukityö ei poista nuorille asetettua seuraamusta, ei palkkatuetun työhön ole tehokasta kannustinta. Taloudelliset vaikutukset näkyvät työvoiman puutteena, työttömyyden pitkittymisenä ja kuntien työttömyydestä aiheutuvien kustannusten nousuna.

Päätös

Hyväksyttiin.